

ת"פ 3810/10/17 - בית המכס ומע"מ ירושלים נגד עימאד שריף, מיטאל סטיל סחר בע"מ

בית משפט השלום בירושלים
ת"פ 3810-10-17 בית המכס ומע"מ ירושלים נ' שריף
ואח'

בפני בעניין:	כבוד השופט ירון מינטקביץ בית המכס ומע"מ ירושלים ע"י עו"ד ענבר וינשטיין
המאשימה	נגד 1. עימאד שריף 2. מיטאל סטיל סחר בע"מ ע"י עו"ד סאלח אבו תאייה
הנאשמים	

גזר דין

רקע

נאשמת מס' 2 (להלן: **החברה**) היא חברה שעסקה בסחר במתכות ונאשם מס' 1 (להלן: **הנאשם**) היה מנהלה.

במהלך התקופה שבין מרץ לספטמבר 2016, כלל הנאשם בדו"חות החברה 75 חשבוניות כוזבות של שלושה עוסקים שונים אשר החברה לא בצעה עמם כל עסקה, וזאת על מנת להתחמק מתשלום מס. סכומן הכולל של החשבוניות הכוזבות היה מעל 11.2 מיליון ₪ וסכום המס שנוכה באמצעותן שלא כדין היה מעל 1.6 מיליון ₪.

בשל כך הורשעו הנאשמים ב 75 עבירות של ניכוי תשומות ללא מסמך כדין.

להשלמת התמונה אוסיף, כי הנאשם ביקש לחזור בו מהודאתו, וביום 20.5.19 נדחתה הבקשה.

עמדות הצדדים

ב"כ המאשימה הפנתה לחומרת העבירות בהן הורשעו הנאשמים ולכך שחוב המס לא שולם עד היום. לאור אלה בקשה להטיל על הנאשם 30 חודשי מאסר וקנס בגובה 5-10 אחוז מסכום המס שנוכה שלא כדין. על החברה בקשה להשית קנס סמלי.

ב"כ הנאשם שב וחזר על כך שהנאשם מבקש לחזור בו מהודאתו, וכי לא הבין את משמעות הודאתו. לדבריו הנאשם הסתבך עם "אנשים שהם כנופיה שהפילו אותו" ורואה חשבון ששכר לא הדריך אותו כיצד לפעול וכיצד להוציא חשבוניות כדין. עוד טען, כי לא היתה לנאשם כוונה להתחמק מתשלום מסים כדין, והוא פעל תחת הנחיות של רואה חשבון.

לגופו של עניין הפנה לכך שמדובר באדם ללא הרשעות קודמות, אב לשמונה ילדים, המפרנס את משפחתו למרות מצבו הבריאותו. לאור אלה, ביקש להשית על הנאשם עונש של שמונה חודשי מאסר בעבודות שירות.

הנאשם ביקש לומר את המילה האחרונה, אך הוא ניצל את הבמה על מנת לחזור על כך שלא הבין את משמעות הודאתו.

מתחם העונש ההולם

חומרת מעשי הנאשם ברורה: הנאשם ביצע עסקאות וגבה מלקוחותיו את סכום המס הגלום בהן. במקום להעביר את סכום המס לקופת המדינה, כפי שאמור היה לעשות, השאיר אותו תחת ידו וניכה מס בסכום של 1.6 מיליון ש"ח תוך שימוש ב- 75 חשבוניות כוזבות של שלושה עוסקים שונים, אשר לא ביצעו עם החברה כל עסקה.

שני ערכים מוגנים נפגעו בשל מעשי הנאשם, ערך השוויון בנטל המס וערך הפגיעה בקופה הצבורית. המעשים גרעו מן הקופה הצבורית סכום של 1.6 מיליון ש"ח, אשר עד היום הנאשמים לא שילמו אותו.

מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפתוי לבצען גדול וסיכויי התפיסה נמוכים. לפיכך מדיניות ענישה ראויה אמורה להרתיע נאשמים מבצוע עבירות דומות.

לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל.

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילותן התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צרכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

לעתים רבות מתיחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא. המנעות תשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שוויון בנשיאה בנטל ומכל בחינה שקולה לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עברייני המסים ככל עברייני אחר שולח ידו ברכוש חברו - בהבדל שסיכויי תפיסתו של עברייני המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של גנב "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתית אותו משלם עברייני רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' (ע"פ 4097/90 בוירסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיסים

ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלידו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012)).

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר מבצעה. בפסיקה ניתן דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מהן. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבותיו האישיות של העברייין יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רבינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

חומרתן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריאח לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות.

ר' גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013) [פורסם בנבו]:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...] לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

וכן ר' רע"פ 3446/18, רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל, רע"פ 2259/16, חנוכיב, עפ"ג 19411-05-18, אבו עוואד ופסיקה דומה רבה.

לאור אלה, מתחם העונש ההולם את העבירות הוא מאסר, לתקופה שבין 15 חודשים ועד שלוש וחצי שנים.

נסיבות אשר אינן קשורות לעבירה

הנאשם יליד 1967. לחובתו הרשעה משנת 2002 בעבירות מרמה, בגינה נדון למאסר מותנה. מטעונו ב"כ הנאשם עולה, כי הוא אב לשמונה ילדים. נטען כי הוא סובל מבעיות בריאותיות, אך הטענה לא נתמכה במסמכים.

חוב המס לא שולם, ולעניין זה אתייחס בהמשך דברי.

חלוף הזמן רובץ כולו לפתחו של הנאשם. חרף העובדה שלא נשמעו ראיות בתיק, ההליכים נמשכו קרוב לשנתיים בשל חוסר שיתוף פעולה של הנאשם עם ההליך, אשר התבטא בהעדרויות לא מוצדקות רבות, חוסר שיתוף פעולה עם שירות המבחן, החלפות ייצוג ובקשות דחיה רבות.

גם ב"כ הנוכחי של הנאשם תרם להמשכות ההליכים, משום שלא התייצב לחלק מהדיונים והגיע לא ערוך למספר דיונים ועל מנת לא לפגוע בהגנת הנאשם היה צורך לדחותם (ר' החלטות מימים 2.5.19, 20.5.19, 15.7.19 ו- 8.9.19).

דין והכרעה

לזכות הנאשם זקפתי את הודאתו במיחוס לו ואת העובדה כי למרות שמדובר בהרשעתו הראשונה, הרשעתו הקודמת היא מלפני זמן ניכר, ובאותו מקרה נגזר עליו מאסר מותנה בלבד, וניתן להניח כי לא היה מדובר במקרה חמור.

לחובת הנאשם זקפתי את העובדה שעד היום לא שילם את חוב המס. המדובר בנתון משמעותי בתיקי מס, שכן הבעת החרטה של עבריין מסים אמורה להתבטא בראש ובראשונה בתשלום חוב המס.

גם אם אניח שחוב המס לא שולם בשל חסרון כיס, הפסיקה קובעת, כי לא ניתן לתת משקל לענין זה. ר' למשל רע"פ 5557/09, שוסטרמן נ' מדינת ישראל, שם נפסק בעניינו של מי שקיבל הפטר מתשלום חוב מס:

בית משפט זה ציין פעמים רבות, כי בעבירות כלכליות ועבירות המס בכלל זה, על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בהן לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה (ראו בעניין זה ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 721, 727 (2004); ע"פ 624/80 חברת וייס ורנסט נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 211, 217-218 (1981)). נטיית בתי המשפט ליתן משקל להסרת המחדל על ידי העבריין מטרתה להפחית את חומרת המעשים בדיעבד בכך שלפחות החסר בקופה הציבורית שנוצר עקב העבירות נרפא. ברי כי ככל שחסר זה בקופה הציבורית נותר, אף אם מסיבה זו או אחרת אין עוד אפשרות לגבות אותו מעובר העבירה במישור האזרחי, לא ניתן לראות בכך הפחתה בחומרת המעשים ולראות בכך משום "הסרת המחדל" במישור שיקולים זה.

ר' גם רע"פ 7773/16, חננאל נ' מדינת ישראל, מיום 26.10.16, שם נפסק:

אציין, בהקשר זה, כי צדק בית משפט השלום בקביעתו כי את אי-הסרת המחדל מצידו של המבקש יש לשקול כשיקול רלוונטי לחומרה, ואין לקבל את הטעון כי אין לנתון זה כל משקל, אך בשל כך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את מחדלו.

במקרה שלפני נכון עוד יותר שלא לתת משקל לסיבה מדוע לא שולם חוב המס, שהרי המס נגבה על ידי הנאשם מלקוחותיו והוא היה אמור להעבירו לקופת המדינה. הנאשם בחר להשאיר את סכום המס תחת ידו וניכה אותו בעזרת חשבונות כוזבות, ואינו יכול להשמע בטענה שכיום אינו יכול לשלמו.

לאור האמור למעלה, ראיתי להשית על הנאשם עונש מאסר בצידו הנמוך-בינוני של המתחם.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. עשרים וארבעה חודשי מאסר בפועל.

- ב. ששה חודשי מאסר, בו לא יישא אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ג. שלושה חודשי מאסר, בו לא יישא אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ד. קנס בסך 75,000 ש"ח או חצי שנה מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.1.20.

הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן כליאה ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, ל' תשרי תש"פ, 29 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.